

İzmir - Kasaba ve temdidi demiryollarının satın alınmasına dair olan mukavelenamenin tasdiki hakkında kanun

(*Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 4/VI/1934 - Sayı : 2718*)

No.
2487

Kabul tarihi
31 - V - 1934

BİRİNCİ MADDE — İzmir - Kasaba ve temdidi demiryollarının satın alınmasına dair Hükûmetle mezkûr demiryolları şirketi arasında 26 - V - 1934 tarihinde Ankarada tanzim ve imza edilmiş olan mukavelename ile bunun mütemmim cüzlerinden bulunan üç kıta mektup tasdik edilmiştir.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanun hükümlerinin icrasına Maliye ve Nafia vekilleri memurdur.

31 mayıs 1934

MUBAYAA MUKAVELESİ

Aşağıda ihtisaren (Hükûmet) tesmiye edilen ve Adliye vekili ve İzmir mebusu Saraçoğlu Şükrü Beyefendi tarafından temsil olunan Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile,

Aşağıda İhtisaren (Şirket) tesmiye edilen ve idare meclisi azasından Müsyü Güstave Boissière tarafından temsil olunan İzmir - Kasaba ve temdidi demiryolu Türk şirketi arasında zirdeki hususat kararlaştırılmıştır :

Madde — 1

Hükûmet, şirkete 27 şubat 1934 tarihinde tebliğ edildiği veçhile ,imtiyaz mukaveleleri mucibince haiz olduğu mubayaa hakkını kullanmağa karar vermiş olduğundan şirket, Afyon iltisak hattı ve Bandırma riat hattı dahil olmak üzere İzmirden Afyon Karahisara ve Manisadan Bandırmaya kadar imtidat eden Demiryollarını, bu hatlar üzerinde imtiyaz mukaveleleriyle mezkûr mukavelelerin hali hazır şeraitine tevfikına mütedair muvakkat mukaveleden mütevellit olarak haiz olduğu bileümle hukukla beraber, aşağıda yazılı şerait dairesinde Hükûmete devir ve temlik eder.

Şirket mevcut bütün muharrik ve müteharrik edevat ile mevcut olup işletme için iktıza eden bileümle malzeme, mahrukâtı ve sair menkul eşyayı dahi Hükûmete devreder.

Bundan maada, şebekeye ait olmayıp umumî harpten sonra şirketçe tekrar işletme muamelâtına başlandığı zaman bulunan ve cetveli merbut olan edevat ta Hükûmete teslim edilmiştir.

Hükûmet yukarıda sayılan hatlar ile muharrik ve müteharrik edevatın, malzemenin, mahrukâtın ve sair menkul eşyanın halihazırını bildiğini beyan ve bunları halihazır ile tesellüm eyler .

Hülâsa : Şirket Türkiyede gerek kendi namına ve gerek üçüncü şahıslar namma mukayyet olarak tasarruf ettiği bütün gayrimenkul malları müstemilâtile birlikte Hükûmete devir ve temlik eder.

Madde — 2

Hükûmetçe yapılan mubayaa muamelesi makabline teşmil edilmek suretile 1 mart 1934 tari-

hinden beri muteber olup işletme muamelâtının mezkûr 1 mart 1934 tarihinden itibaren vereceği kâr ve zararlar Hükûmete ait olacaktır.

1 mart 1934 tarihinden mukaddem gerek ahar şahıslar gerek memurlar ile aktedilmiş olup o tarihte meri bulunan mukavelelerden mümbais borçlar ve haklar Hükûmetçe ifa veya istimal edilecektir.

Binaenaleyh şirket işletme muamelâtına yahut mezkûr mukavelelere ait olup 1 mart 1934 tarihinden sonra vuku bulan ahval ve hadisattan mesul addedilmeyecektir.

Madde — 3

1 mart 1934 tarihinde hizmette bulunan memurlar hukuk ve kıdemleriyle Devlet demiryolları idaresinin hizmetine geçmiş addedilecek ve binaenaleyh şirket bu memurlara karşı her türlü taahhüt ve borçtan beri olacaktır.

Memurlar ve şirket tarafından yapılan teslimattan müteşekkil bulunup 1 mart tarihinde aktedilen hesap mucibince 4 596 704, 07 kuruşa baliğ olan ihtiyat sandığı sermayesile 906 902 kuruşa baliğ olan fon dö mas (fonds de masse) şirketçe Hükûmete teslim edilecektir.

Madde — 4

Hatlar ile müstemilâtına ve gayrimenkul mallara ait bulunan tasarruf senetleriyle plân parselleri ve hatlara ve müstemilâtına dair diğer bütün plân ve vesikaları şirket, yedinde mevcut olduğu şekilde Hükûmete teslim edecektir.

Şirket, 1 mart 1934 tarihinden itibaren yapılan işletme muamelâtına ait muhasebe kayıtlarına muhtelif vesikaları dahi teslim edecektir.

Madde — 5

Hatlar ile müstemilâtının ve birinci maddede muharrer gayrimenkul malların Devlet namına devrû kaydi muamelesinin icrası Hükûmetçe temin edilecektir. Şirket mezkûr malların mu-tasarrufu olarak kaydedilmiş bulunan 3 üncü şahıslara karşı Hükûmeti her türlü mesuliyetten masun bulunduracağı taahhüt eder.

Madde — 6

Hatlar ile müstemilâtının ve işbu itilâf mucibince temlik edilen gayrimenkul malların devrû ferağı için icrası icap eden masarif ile işbu mukavelenin tâbi bulunduğu damga resminin ve sair bileümle resim ve vergilerin ve gene bu mukavele ahkâmına tevfikeyen verilen makbuzların tâbi bulunduğu damga resminin tesviyesi Hükûmete terettüp edecektir.

Şirketin ihraç etmiş olduğu hisse senetleriyle tahvilât ve bunların kuponları, şirketin tamamen tasfiyesine kadar kemafissabık bütün vergi ve resimlerden muaf olacaktır.

Madde — 7

Hükûmet imtiyazın mübayaası ve birinci madde mucibince şirket tarafından devir ve temlik olunan hakların ve malların bedeli olmak üzere, % 7 1/2 faizli 1934 ikinci sıra Türk borcu tahvilleri namile ihraç edeceği itibarî resülmali 162 468 000 (yüz altmış iki milyon dört yüz altmış sekiz bin) Fransız franklık tahvilleri şirkete teslim etmeği taahhüt eder.

Mezkûr tahviller işbu mukavelenin Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından tesdikından itibaren üç aylık bir müddet zarfında şirket nam ve hesabına olarak Pariste Osmanlı bankasına teslim edilecektir.

Bu ihraç meselesi beherinin itibarî resülmali 500 (beş yüz) Fransız franğı olmak üzere 324 936 (üç yüz yirmi dört bin dokuz yüz otuz altı) adet birlik tahvilden mürekkep olacaktır Bu ihraç Hükûmet tarafından Parise gönderilecek bir mümessilin kontrolü altında yapılacaktır.

caktır. İhraç masarifi Fransız damga resmi dahil olmak üzere, Hükûmete ait olacaktır.

Tahviller tamamen itfa edilinceye kadar gerek kendileri, gerek kuponlar Türkiyede bütün vergi ve resimlerden muaf olacaktır.

Madde — 8

Aşağıdaki 9 ilâ 14 üncü maddelerdeki tadilat ve tasrihata riayet edilmek kaydıla (%7 1/2 faizli 1934 ikinci sıra Türk boreu tahvilleri), Hükûmet ile Osmanlı düyunu umumiyesi hâmlerinin mümessilleri arasında 22 nisan 1933 tarihinde aktedilip 2234 numara ve 28 mayıs 1933 tarihli kanunla tasdik buyurulmuş olan mukavele mucibince ihdas edilen (%7 1/2 faizli 1933 Türk boreu tahvilleri) nin haiz olduğu evsafı aynen haiz olacaktır.

Bu itilâf Türkiye Büyük Millet Meclisinde tasdikini müteakip şirket tarafından eski Osmanlı İmparatorluğunun taksime uğrayan Düyunu umumiyesi meclisine tebliğ edilecektir. Aşağıda sadece (meclis) tesmiye edilen eski Osmanlı İmparatorluğunun taksime uğrayan Düyunu umumiyesi meclisi (% 7 1/2 faizli 1933 Türk boreu tahvilleri) hakkında ifa ettiği vazifeyi (% 7 1/2 faizli 1934 ikinci sıra Türk boreu tahvilleri) hakkında da ifa etmeği mezkûr itilâfın kendisine tebliği tarihinden itibaren bir ay zarfında kabul etmeyecek olursa Hükûmet ve şirket bu vazifeyi ifa etmek üzere Osmanlı bankasını şimdiden tayin ederler [1].

Madde — 9

« % 7 1/2 faizli 1934 ikinci sıra Türk boreu tahvilleri », türkçe, fransızca ve ingilizce olarak yazılacaktır. Bu tahviller hâmiline ait olacak, azamî elli senelik bir müddet zarfında itfa edilecek, 1 haziran 1943 tarihinden evvel erken tediye yahut konversiyona tâbi tutulmayacaktır. Bu tarihten sonra Hükûmet keyfiyeti üç ay evvel ilân etmek suretile her hangi bir faiz vadesinde hâmillere, tedavülde kalmış olan tahvillerin tamamı veya bir kısmı için başa baş erken tediye yahut konversiyon teklif etmek hakkını haiz olacaktır.

« % 7 1/2 faizli 1934 ikinci sıra Türk boreu tahvilleri » her yıl yarı yarıya 25 mayıs ve 25 ikinci teşrinde vacibütediye olmak üzere % 7 1/2 faiz getirecek ve birinci kuponun vadesi 25 ikinci teşrin 1934 tarihinde gelecektir. Her kupon 18,75 Fransız franklık olacak fakat mezkûr birinci kuponun baliği 1 mart 1934 tarihindenberi işleyen müddete ait faiz miktarına tekabül etmek üzere istisnaen 28.125 Fransız frangi olacaktır.

Madde — 10

« % 7, 1/2 faizli 1934 ikinci sıra Türk boreu tahvillerinin » itfa muamelesi Meclisçe her yarı yılda 22 nisan 1933 tarihli mukaveleuamenin (IV) üncü maddesinin (1) inci, (3) üncü ve 4 üncü fıkraları ahkâmına tevfikan yapılacaktır.

Madde — 11

Kuponlar ve tediye davet olunan tahviller İstanbul, Paris ve Londra piyasalarile Hükûmetle Meclis arasında uyushularak tayin olunacak diğer yerlerde tediye olunacaktır.

Hükûmet yeni tahvillerin, yukarıda gösterilen yerler borsalarının resmî kaydine ithali için salâhiyetler makamlar nezdinde lâzımgelen teşebbüsleri yapmağı taahhüt eder.

Kuponların ve kur'ada çıkmış olan tahvillerin tediyesi aşağıdaki müesseseler tarafından yapılacaktır :

Türkiyede : Türkiye Cümhuriyet merkez bankası ve Osmanlı bankası;

[1] Bu takdirde gerek işbu mukavele mucibince, gerek 22 nisan 1933 tarihli mukavelede münderiğ bulunup mukavelei hazıranın matufunaleyhi olan maddeler mucibince Meclise ait olan vazife ve salâhiyetler Osmanlı bankası tarafından icra edilecektir.

Fransa ve İngilterede : Osmanlı bankası ve bu banka tarafından Meclisin muvafakatile tayin olunan müesseseler.

Diğer memleketlerde tediyat, işbu maddenin birinci fıkrası ahkâmına tevfikân ledelhace tayin edilecek yerlerde Osmanlı bankasına Meclisin muvafakatile tayin olunacak müesseseler tarafından yapılacaktır.

İtfa için mubayaalar Türkiyede hem Cümhuriyet merkez bankası, hem Osmanlı bankası marifetile ve diğer memleketlerde Osmanlı bankası marifetile yapılacaktır.

28 nisan 1933 tarihli mukavelenamenin (3) üncü maddesinin (2) inci fıkrasile (5) inci maddesi ve (8) inci maddesinin (3) üncü fıkrası tatbik edilecektir.

Madde — 12

Hükûmet tarafından tediyeye edilecek olan komisyonlar ve servis masrafları (% 7 1/2 faizli 1933 Türk borcu tahvilleri) için 22 nisan 1933 tarihli mukavelenamenin 9 uncu maddesinde tayin edilmiş olanların aynı olacaktır.

Bu komisyonlarla masrafların tediyesi için aşağıdaki 13 üncü maddede yazılı yıl taksitinden alınmak üzere senevi (165 000) yüz altmış beş bin Fransız franklık bir meblâğ tayin edilmiştir. Bu meblâğın mali servis için kullanılmayan bakiyesi fevkalâde itfa muamelesi için sarfedilecektir. Bundan maada aynı yıl taksitinden alınmak üzere meclise her sene maktuan (100 000) yüz bin Fransız frangi ita edilecektir.

Madde — 13

(% 7 1/2 faizli 1934 ikinci sıra Türk borcu) tahvilleri tamamen itfa edilinceye kadar Hükûmet, her sene haziran iptidasında başlayıp müteakip sene mayısın gayesinde biten her mali sene için Meclise mecmuan (12 765 000) on iki milyon yedi yüz altmış beş bin Fransız franklık bir yıl taksiti verecek ve bu meblâğın (12 500 000) on iki milyon beş yüz bin Fransız frangi mezkûr tahvillerin faizlerinin tediyesi ve itfa muamelesinin icrası için kullanılacaktır.

Yıl taksiti beheri (6 382 500) altı milyon üç yüz seksen iki bin beş yüz Fransız franklık iki müsavî yarı yıl taksitine taksim edilecek ve bu taksitlerin birincisinin vadesi 25 birinci teşrinde, ikincisinin vadesi de 25 nisanda gelecektir. İlk yarı yıl taksitine, istisnaen 1 mart 1934 tarihinden beri işleyen müddetle mütenasip bir meblâğ ilâve edilecektir.

İşbu altı aylık taksitlerin tahsisi 22 nisan 1933 tarihli mukavelenamenin 10 uncu maddesinin 5 inci, 6 ncı ve 7 nci fıkraları ahkâmına tevfikân yapılacaktır.

Madde — 14

13 üncü maddede yazılı yıl taksitinin muntazaman tediyesini temin için Hükûmet, « % 7 1/2 faizli 1933 Türk borcu tahvillerine » tahsis edilmiş olan rehinler hasılatının fazlasını 22 nisan 1933 tarihli mukavelenin 11 inci maddesinin 7 nci fıkrası mucibince bu bapta haiz olduğu salâhiyete binaen - « % 7 1/2 faizli 1934 ikinci sıra Türk borcu tahvilleri » tamamen itfa edilinceye kadar ve mezkûr «12 765 000» on iki milyon yedi yüz altmış beş bin Fransız franklık yıl taksitine tekabül edecek miktarda olmak üzere rehin olarak tahsis eder.

İşbu rehinin tahsisi şartlarla rehin hasılatının tesviyesine, transferine ve her sene 10 mayıs ve 10 ikinci teşrin tarihlerinde tediyeye karşılıkları tesisine ait muameleler « % 7 1/2 faizli 1933 Türk borcu tahvilleri » için, 22 nisan 1933 tarihli mukavelenamenin 11 inci, 12 inci ve 13 üncü maddelerinde tayin edilmiş olan şartlarla muamelelerin aynı olacaktır.

Mezkûr mukavelenamenin 17 nci maddesinin ahkâmı da kezalik tatbik edilecektir.

Madde — 15

Hükûmet ve şirket gerek 1931, 1932 ve 1933 senelerile 1 ikinci kânun 1934 ten 28 şubat 1934 tarihine kadar geçen müddete ait hesapların tesviyesinden, gerek Nafia vekâletinin 25/28 mart 1931

tarikli, 220/2135 numaralı mektubunda muharrer inŒaat ve mubayaat prođrammm icerasmdan dolayr mütেকabilen müddeiyat ve mütalebat serdinden katiyen feragat ederler.

Madde — 16

Œirketin Türkiyedeki ve ecnebi memleketlerdeki kasa mevcutlarile bankalardaki mevcudatı ve cüzdannrı teŒkil eden esham ve kıymetlerle üçüncü şahıslardan 1 mart 1934 tarihinden evvelki zamana ait faaliyetinden dolayr Œirkete tesviyesi lâzımgelecek mebalığ ve matlûbatı tamamen Œirketin malı olarak kalacaktır.

Türkiyede bankalarda Œirket namına mevcut olan ve âtiyen mevcut olacak matlûbat nakit haline geldikçe ve kabili istimal oldukça işbu matlubatın peyderpey ve Œirket tarafından vaki olacak transfer taleplerinden itibaren azamî üç aylık bir müddet zarfında Fransaya transferinin icrası Hükûmetçe temin olunacaktır.

Madde — 17

Œirket imtiyaz mukaveleleri mucibince Hükûmete karŒı uhdesine terettüp eden bütün borçlardan kurtulmuŒtur.

Hükûmet ve Œirket 1 mart 1934 tarihinden evvelki zamana ait bütün mutalebat ve müddeiyattan birbirinin zimmetini mütেকabilen ibra ederler.

Madde — 18

İşbu mukavelenin tefsiri yahut icrası hususunda Hükûmet ile Œirket arasında zuhur edebilecek her ihtilâf salıfüzüzikir 22 nisan 1933 tarihli mukavelenin 12 inci maddesinde muharrer olduğu veçhile hakeme müracaat suretile halledilecektir.

Madde — 19

İşbu mukavele türkçe ve fransızca yazılmış olup iki nüsha olarak tanzim edilmiştir. İhtilâf takdirinde türkçe metin muteber olacaktır. İşbu mukavele Œirketin hissedarları umumî heyetinin tasvibine arz edilecek ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin tasdikına iktiran eder etmez meriyet mevkiine girerek makabline teŒmil edilmek suretile 1 mart 1934 tarihinden itibaren muteber olacaktır.

26 - V - 1934 Ankara

Œ. Saracoğlu

G. Boissière

1-III-1934 tarihinden İ. K. T. şebekesi üzerinde mevcut bulunan yabancı vagonlar cetveli

Şebeke №	Harp №	Menşe şebekesi	Cinsi	Halihazır	
				Hizmette veyahut tamir beklemekte	Na kabil-i tamir
82.100	291	Garp	Kapalı	1	
90.801	120	Devlet	»	1	
201.068	1.390	»	»	1	
10.473	934	Şimal	»		1
12.003	615	»	»	1	
4.598	410	»	»	1	
10.004	400	»	»	1	
4.541	—	»	»	1	
—	3.007	P. L. M.	»	1	
144.900	—	»	»	1	
—	429	»	»	1	
164.955	643	Şark	»	1	
161.366	466	»	»	1	
48.154	3	»	Plâtfom	1	
124.993	19	»	Tomböro	1	
265.414	104	»	Kapalı	1	
265.616	67	»	»	1	
37.596		Sırp devleti	Plâtfom	1	
33.290	492	»	Kapalı	1	
—	1.375	»	»	1	
60.793	128	»	»	1	
12.437	351	»	»		1
12.590	419	»	»	1	
13.674	—	»	»	1	
34.883	359	»	»	1	
37.596	492	»	»	1	
606.979	541	»	»	1	
38.180	86	»	»	1	
1.085	—	»	»		1
6.520	1.102	»	»		1
6.956	1,903	»	»	1	
38.239	343	»	»	1	
36.968	189	»	»	1	
503.339		Romanya	Sahrınc	1	
4.001	—	Tayin edilmemiş	Tomböro	1	
4.002	—	»	»	1	
				32	4

Ankara 26 Mayıs 1934

Adliye vekili Saracoğlu Şükrü Beyefendiye

Ankara

Vekil Beyefendi Hazretleri,

Hükûmete devredilmiş olan mukavelelerin işletme muamelâtının cari mukavelelerinden olup gayritabiî ve fevkalâde bir mahiyet arzemediğini bu bapta talebi âlilerine imtisalen ve mubayaa mukavelenamesinin ikinci maddesine atfen teyit ile kesbi şeref eylerim.

Hissiyatı ihtiramkâranemizin kabulünü istirham eyleriz Vekil Beyefendi.

G. Boissière

Ankara 26 Mayıs 1934

Adliye vekili Saracoğlu Şükrü Beyefendi

Ankara

Vekil Beyefendi Hazretleri:

Şirketimizin, kendilerine bir « réglement transactionnel » ile bağlı bulunduğu obligasyon hâmlerine yetlerinde bulunan tahvilleri bilâhare tayin edilecek olan şerait dairesinde % 7 1/2 faizli ikinci sıra Türk borcu tahvilleri mukabilinde tebdil eylemeği teklif etmek niyetinde bulunduğunu teyit ile kesbi şeref eyleriz.

İşbu tebdil muamelesi ihtiyarî olabileceğinden şirketimizin tasfiyesi ancak tahvilâtımızın kâmilten imhasından sonra mevzubahs olabileceği mukarrerdir.

Kura isabet edip bedeli kanunî müruru zaman müddetleri zarfında istifa edilmemiş olan tahvil-lerin Fransız frangı olarak tayin edilmiş olan itibarî kıymetlerinin Hükûmete tesviye edileceğini, bu bapta tarafı âlilerinden vaki olmuş olan suale cevaben teyit eyleriz

Şirketin tasfiyesinden sonra müruru zaman müddetleri zarfında tediyeye ibraz edilmeyecek olan aksiyonlara ait bulunan mebalîğ de kezalik Hükûmete ait olacaktır.

Şirketin elyevm bankalarda bulunup takriben « 650 000 » liraya balîğ olan serbest mevcudatının 1934 senesi birinci teşrin, ikinci teşrin ve birinci kânun ayları zarfında müsavi taksitlerle transfere edilmesini kabul eylediğimizi mubayaa mukavelenamesinin on altıncı maddesine atfen teyit eyleriz.

Şirketimizin Bandırma belediyesinden alacaklı olduğu meblâğın işbu mukavelenamenin tasdik tarihinden sonraki zamana ait olan bakiyesini mezkûr belediyeden mutalebeden feragat ettiğini ilâve ederiz.

Hissiyatı ihtiramkâranemizin kabulünü istirham eyleriz Vekil Beyefendi.

G. Boissière

Ankara 26 mayıs 1934

İzmir Kasaba ve temdidi Demiryolu Türk şirketi meclisi idare azası Müsyü G. Boissière
Ankara

Efendim,

Şirketiniz tahvilâtının vaziyeti hakkındaki 26 mayıs 1934 tarihli mektubunuzun vusulünü
işar ve mündericatrı ile mutabık bulunduğumu beyan ve bilvesile teyidi ihtiram eylerim efendim.

Ş Saracoğlu

Cümhuriyet Reislîğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası : 31 - V - 1934 ve 1/1063
Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cümhuriyet Reislîğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası : 31 - V - 1934 ve 4/605
Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cilt ve sayfa numaraları : 22 484,510,524:526,527,529,556:558